

FESTA

Mai més

De aquella nit de amor que'ns feu gojosos,
¡bé prou que n'ha quedat!
anyorances de llavis, que frisosos
besarent me a llur grat,
paraules, que renova la memoria
i fàn el cor festiu,
juraments mai complerts, tota una historia
que una vegada es viu
i desigs que amb el seny i els anys no cauen,
perquè si el goig fou gran,
passions hi ha que al lassat cor li plauen
¡ni aquelles que vindràn!
Mentres en mi tot el passat fà vida,
també deu fer-lo en tu,
que quan et miro abaixes enrogida
el teu esguard que llu
i l'afany que't desvetlla l'esperança
de poguer retornà
a follegar un cop, és l'anyorança
de coses del demà.
No ha de tornar mai més la nit aquella,
que ja la mirem lluny;
¡òrbita gran és de geganta estrella
la vida que s'esmuny!

ENRIC CUBAS.

La revetlla de Sant Joan a casa el senyor Esteve

*Al amic i company de Redacció
en Francisco Freixas.*

El senyor Esteve ja ha sopat; el senyor Esteve té al pis del costat del seu, al mateix replà, un vehí que també es un senyor Esteve; aixís, tan bon punt s'ha aixecat de taula, el senyor Esteve número hu s'en va a trucar a la porta del pis del senyor Esteve número dos.

—Que ja esteu llestos? ¿sí? doncs apa veniu que farem la *verbena*.

I els de cà'l senyor Esteve número dos, s'en van cap al pis del senyor Esteve número hu.

—Porta la geladora noia que farem el *mantecado*.

—*Mantecado, mantecado!* ¡bravo! exclaman tots a chor.

I comensa la brometa—una brometa de dugues reduïdes famílies de senyors Esteve.

Mentres el senyor Esteve número hu sua la cansalada remenant furiosament el *mantecado*, es comensa a menjar la coca tradicional, amb sucre i pinyons, desllorigant-s'hi les barres, que amb prou feines poden rompre aquells trossos de rajola, que quelcuna ànima maquiavèlica va inventar per a que s'hi *divertissin* tots els anys els senyors Esteve que fan *verbena*.

Tot seguit embesteixen al *mantecado*—un *mantecado* aigualit que sols té de *mantecado* la fredor—i s'en atipen fins que'ls hi surt pels ulls.

—Que's fret!

—Que's bò!

—Posa-m'en més.

I s'ha acabat la primera part del programa de la *verbena* del senyor Esteve.

La digestió, lenta i pesada, de la coca estobada a copia de *mantecado*, te lloc en el balcó, on se desenrotlla la segona i última part del programa de la *verbena senyorestevesca*.

Les famílies respectives del senyor Esteve número hu i del senyor Esteve número dos es traslladen al balcó—com hem dit—per a veurer els focs artificials i la claror rogenca de les pires reflectada en els nuvols.

Els focs artificials, de quina grata visió disfruten—tot pahint la coca—les famílies *senyorestevenques*, es reduïxen a la aparició, de tart en tart, d'un coet escanyolit que dona la perfecta il·lusió d'una palla encesa deixada anar des de dalt i, com a cosa extraordinària, de més tart en tart encare, una piula voladora d'aquelles que fan un pet (amb perdó sia dit) i s'escampen en una pluja de raigs de colors.

—Oh! quin desmaí més hermós ¿veieu?—diu un dels senyors Esteve.

—Aaaah! fan tots, amb satisfacció i plaer.

Sembla talment com si la claror d'aquells raigs de colors els hi illuminés el fons de l'ànima i senten un benestar, una joia...

Perquè els senyors Esteve, l'única poesia que comprenen i senten—ademés de la de la coca—es la que's desprèn del pet (¡altra vegada!) d'una piula voladora.

S'esvaeix la claror rogenca dels nuvols, s'han acabat les piules i els coets—que entre tots han

vingut a esser una dotzenota mal comptada—i es hora d'anar al llit.

Els senyors Esteve i les famílies llurs es despedeixen, congratulant-se de la *festassa* que han fet.

—Ha estat bonic eh?

—I aquell *mantecado!*

—I aquella coca!

—Ens havem divertit d'allò més.

I el senyor Esteve número hu o el senyor Esteve número dos—que pel cas es igual—afeigeix com a *mot de la fin*.

—¡Quina llàstima que de Sant Joan no més n'hi haigi un cada any!

Magi Murià

Elogi de un cirerer

Barra sos passos el mur del jardí
i ell de la tanca n'ha fet mirador
per a guaitar tot el llarc del camí.
—Princep captiu qui s'anyora d'amor.—

tantost apunta la llum del mati
ja li demana, si allà a l'horitzó
veu de l'aimada l'esguard relluí,
qui avara cerqui per tot l'aimadò.

Mes la llum tènue no veu a ningú;
fora els pagesos que van al sembrat,
fora el plomatge esfumat d'ocell brú
qui llença a l'aire son crit allongat.

Ara's decanta a l'herbei del camí
bo i demanant-l'hi si d'ella sab rés,
i ell per contesta: «Tal volta, a la fi,
s'es adormida d'uns braços al breç.»

I ell s'extremeix i sotsmou el brancam
com si volgués desfermar-se, atrevit;
bon germà vent, qui l'escolta, son clam
per tot arreu va glosant dolorit.

Branda ses branques a sobre del mur
amb gest esllanguit d'amare desconçol;
—es aleshores son fruit tan madur
com les roselles vermelles de sol.—

Dintre'l daurat del polcim del camí
ve un vianant plé de polç i de llum.
El cirerer diu: «Atançat a mi
si vols haver ma dolçó i mon perfum.

I ell que s'hi apropa i aixeca les mans
i el fruit abasta, color de rubí.
Oh la dolçor, la dolçor d'aquells grans
que dins la boca son bons com el vi!

I de ses joies el và despullant
—d'un dolç plaer ell se sent extremir—
de una a una les và desgranant...
...I hi ha en la llum forta una festa galant
que entre les dents del vianant troba fi...

ARNAU DE VALLDAURA i PLÀ.

Somni... i Realitat!

Entre'l fum del tabac i el só dels violins, la fantasia del somniador s'enlaira espais enllà i fuig esma-perduda cap a les regions inconegudes somniant en la suprema visió de la bellesa que ell voldria veurer humanada. Lo fum de son cigar destriant se en mil capritxoses ondulacions com si volgués modelar l'imatge bella de sos somnis, dança entorn de sa desordenada testa i se'l emporta al compàs de la música suau, cap als ignots espais paradisiacs... i allí i al costat de sa bella visió, s'abandona en bell i suau esllanguiment i entona amb l'Amada un idili, cantic d'amor benaurat i etern, condormint-se-li els sentits i quedant tot ell fonament corprès i oblidat de tot lo que l'envolta: de sos amics que parlen i riuent grollerament amb desordenada conversa, dels impertinents i curiosos ulls que'l miren amb cert aire d'extranyesa, d'altres ulls que l'esguarden amb dolcesa insistent..... potser mentidera i fingida, i d'altres esguarts estúpits que'l miren amb fastic i indiferència i per idealista i romàntic el desprecien.

Ell s'oblida de tot, del mon, dels amics, de la gent, del lloc públic i concorregut on està, de l'existència... puix viu en aquell instant—com en molts altres—la pura vida i essencia! de l'esperit i contempla aprop seu i en delitós col·loqui, quelcom més bell i plaent que çó que amb els ulls materials pot contemplar-se.

Ell eternament somnaria si eterna fos la música; i l'Amada que en ell viu no l'abandonaria pas, ni deixaria un instant de donar-li llarga i plaent conversa; car quan més llarga, més dolça i plaent seria i amb més ansies i desig quedarien ambdós per a tornar-hi. Més la música para de cop, sos amics el criden i ell desperta. Influit per les belles visions de son plaent somni, creu veurer agitar-se encare al seu entorn les imatges de sos desitjos. ¡Ah si el somniador pogués fruir realment lo que en son esperit frueig i gosa...!

De cop; sonen les notes d'un aire triomfal i s'ou un fort murmurí: una fonda esgarrifança sacut sos membres, creu veurer apropar-se la bella visió de son etern somni, i espera. ¡Encar somnia!

S'obren les portes, i entra, en mig d'esclats d'aplaudiment, una dona mirant entorn amb mofeta rialla de sobirà triomf i portant en son gest un aire de despreocupació i d'indiferència.

RAMÓN GAVALDÀ RIBAS.

SACRÍLEGA

Amb friució respirar tes alenades;
adormirme extasiat en tes belleses;
despertarme al impuls de tes terneses
i derretirme al foc de tes mirades.

Jurarte i repetirte mil vegades,
ubriagades d'amor, dolces promeses;
embaucarme en tes nimies sotileses
i acabar per sè esclau de tes noiades.

Això podrà semblar tonta follia
d'algun cor que la febre greument danya,
cosa cursi tal volta, res m'estranya.
Ma pensa resoluta no cambia
i em plau la meua idea fer notoria:
«Per mi no hi ha altre cel, ni hi ha altre gloria.»

MARIAN AMAT.

Mes aclaracions

En el número prop-passat de FESTA, l'autor dramàtic Ambrosi Carrión, al pretendrer aclarar la ressenya que dels Jocs Florals de Molins de Rei publicà el diari *El Poble Català*, tot i volent posar les coses en el seu just medi, no fa més que tergiversar l'assumpte i donar importància a una expansió sentimental meua noblement manifestada i rebuda per part del públic amb verdaderes mostres d'aprobació.

Comensa el senyor Carrión manifestant que mai en uns Jocs Florals estàn autoritzats per a dirigir la paraula al públic altres personatges que els membres del Jurat, per a concloure amb això que els autors premiats no tenen més dret que llegir els seus treballs i prou. Això serà una determinació del senyor Carrión acordada des d'ara; puix que es fresc el record encare d'altres precedents que al acabar de llegir la seva composició premiada i després d'haver-los aplaudit, han ofert els autors aquells aplaudiments a la memòria d'algun il·lustre prohò o en holocauste d'alguna gesta memorable i enaltidora. Això apart de que no existeix cap reglament ni estatuts que privi aital oferiment, sempre i quan aquest sigui just i no entranyi altre intenció que la estrictament declarada.

Ademés afegeix el citat dramaturg que jo vaig fer manifestació dels meus sentiments francòfils, i amb això sembla voler fer entendre que vaig fer manifestacions polítiques i partidistes. Res més lluny de la meua imaginació. La meua intenció d'allavors era únicament fer recalcar el motiu perquè jo oferís aquells aplausos al malhaurat patriota Ferrés-Costa, participant per això que aquest *acabava de morir heròicament en les trinxeres franceses defensant la santa causa de la llibertat dels pobles*.

No vaig excedir-me ni va protestar ningú del públic com pretent el senyor Carrión. Molt al contrari; repeteixo que ja abans de manifestar que'n Ferrés-Costa era fill del poble més vehí de Molins de Rei, varen esclatar uns aplaudiments ben generals; i més tart, en converses i comentaris, eren molt favorablement aprovades aquelles meves manifestacions. Tot això, que no s'escau gens ni mica amb la meua modestia, m'obliga a retreure-ho el mateix desig de que les coses resplan-deixin amb tota veritat, per més que molts dels nostres llegidors que foren assistents a la festa recordaran molt bé el comportament de uns i altres.

Jo sabia perfectament que no m'extralimitava i que tal com me vaig manifestar, tenia ben bé dret a fer-ho.

Aquesta és la veritat, mal que pesi al senyor Carrión. I are, llegidor, perdó per aquestes particularitats.

J. VIVES i BORRELL.

FLOR TENYIDA

Gens estranyo qu'en ta cara
dues roses s'hi hagin fet...:
¡com que'ts filla del teu pare
que és d'ofici tintorer!

MANEL RIPOLL.

ELS NOSTRES JOCS FLORALS

Lluís Aymá

Guanyador del premi dels senyors J. Simón i J. Mestre per la seva composició «Noves de França».

GENT DE CASA

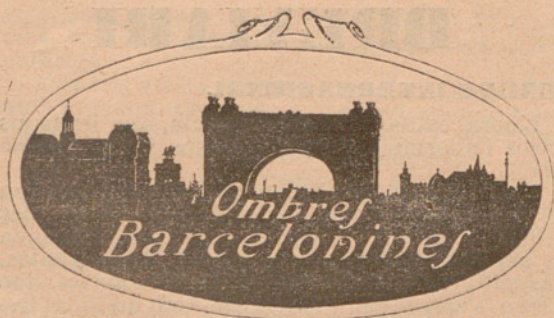
Diàleg del natural.

- Que fa per aquí?... Vostè sempre trevalla!
 —Ai senyora Francisqueta!... Vostè es?... Doncs ja ho pot veurer, estic aquí apedaçant aquestes calcetes de la menuda, que li dic que's una criatura que fins crec espatllaria ferro.
 —Es la edat, no hi ha més.
 —Però, filla, si ho malmet tot. Lo que's el pobre del seu pare ja cal que Deu l'ajudi.
 —I la grandeta, que la té fora?
 —No senyora, es a dalt a jugar amb les nenes del terç pis, com que aquesta tarde no te col·legi, m'ha demanat per a pujar-hi.
 —Es veritat que's dijous, ara jo no atinaba...
 —I vostè que també s'ha portat feine?
 —Es un macasar que hi estic fent l'última passada.
 —A veure. Ai filla, si que's bonic!
 —Li agrada?
 —Ja ho crec, però quina feinada que hi há, li dic que li enveijo la paciència.
 —La veritat, no'm creia que resultés tant.
 —Si sembla tot ell un guipur!
 —Res es allò, una ha de matar la estona.
 —Està clar; i parlant are d'altre cosa. La seva nebodeta quan la casan?
 —No ho se pás, perquè es un prometatje que sembla l'obra de la Seu. Ells be ho voldrien sortirne aviat, més avui els gastos de una casa son grosos i'ls guanys son molt petits.
 —Si filla, i una se hi ha de mirar abans no li faigin la creu perquè un cop feta, jo no's pot treurer de sobre.
 —I tal dòna, jo sempre els hi dic, que no hi vegin massa depressa perquè aquesta es una cosa que no passa mai de moda, i després que també han de esperar que ell guanyi un xiquet més.
 —Que no té feina?
 —No molta que diguem. Es afinadó de pianos, i avui amb això de la guerra, la gent no està per orgues.
 —Tot està prou malament, fins lo noi gran de la senyora Carmeta que vostè ja sap que's un bon fadri sabater, avui diu que ha de passar parts de rosari per a matar lo temps, puix la feina no l'entrebanca.
 —I això que tothom va calsat.

- Peró avui la gent gasta mitjes soles.
 —No cregui, que ja hi reparat...
 —Si senyora i allà on podrà veurer-ho millor es a missa al moment de aixecar a Deu, com que tothom s'ajenolla, allavors tots han de ensenyar lo que amaguen caminant, veijent-se cada calsat remontat que fa tremolar de veurer.
 —Miseries del món!
 —Are no parlem dels barrets que porten més de quatre senyores, puix ni han que amb tres anys han voltat sis cops lo cap de una mateixa persona.
 —Com que's presta a canviar lo tant d'etxures.
 —I tal dòna, si hi ha barret que sembla en Frégoli, tant aviat lo veu vermell com groc i sempre és lo mateix barret.
 —Som en temps de economíes i la gent no està per gastos.
 —Si senyora, tothom mira de que li allargui la pesseta. La que's guanya avui la videta es la Ramona, la tintorera d'aquí'l davant, puix segons me va dir l'altre dia que la vareig trovar al sortir de missa de set de les Paules, que no s'entenien de feina en rentar vestits «en seco».
 —Tothom aprofita les engrunes i esperis que si aquesta miseria dura, encare no veurem de mes grosses.
 —Jo la veritat, estig mig esporoguida.
 —No veu que no hi han feines i los aliments cada dia més cars.
 —En aquest pas tindrem de mantenir-nos de bunyols de vent.
 —No'm fassi riure. Que han trucat?... Potser me venen a buscar.
 —Si senyora, hi ha la minyona de casa de vostè que diu que hi puji que li venen a cobrar el sombrero.
 —No veu?... Lo que deiem, la gent no deixa enderrir els comptes. Un barret que sols fa mig any que'l porto, i ja no'm deixen respirar.
 —Fassi com jo, que sempre faig dir que no hi soc.
 —I li dona resultat?...
 —Jo ho crec, fent'ho així ja'n dec dos, i tres remuntes.
 —Qué diu are?... I no té por que la esgarrapin per el carrer?
 —Fugi dòna. Que no sab que una com més deu, més amable li és la gent?
 —No's cregui...
 —No hi pensí més, li parlo per experiencia.
 —Descuidi, ho tindré i resent. La mare sempre ho deia, val més un bon consell que cent lliures.

Santiago Bay

Are si que va de veres allò de la europeisació de Barcelona, are i mai com are, podem dir ho. Abans, que *no mes* teniem tres plaçes de *toros* per a que hi anessin a esbravarse els *quatre gats* que tenen aficions sanguinaries, els demés, els més *sans*, els que abominaven d'aquest espectacle perquè era barbre, anaven als camps de *foot-ball* per a veurer lluir desuresa i llur força als campions d'aquest sport atletic sense vessament de sang, mes... mes heusaquí que ja feia una temporada que l'esperit *europèu i civilitzat* anava furgant, furgant per a deixar-se veurer per aquest cantó i d'aquí certes *brincas* que, igual que als *toros*, s'armaven de tant en tant. De sobte ¡bluf! la flamarada civilitzadora de l'Europa avensada, esclata esplendorosa en els camps de *foot-ball* i... plantofada per aquí, cop de puny—amb boxe i tot—per allà, cossa per l'altra banda (la cossa es compren tractant-se de *foot-ballistes*) ja'n teniu quatre o cinc que van al *hule* amb l'acompanyament de xiulets i escàndol corresponent.

Molt be, senyors aficionats al *foot-ball*, molt be, ja comenseu a estar a l'*altura* dels tauròfils.

Nada, nada, que'ns civilitzem que es un gust.

Ah! m'en descuidava. Fins avui el *boxe*—aquell sport (?) tan fi i elegant del cop de puny—sols havia tret el nas d'una manera vergonyant entre nosaltres i com que això era una befa gran per a la nostra ciutat que tan presum d'europea i avensada, are s'hi posarà remei a corre-cuita fent venir—si no estic mal informat—an aquell negre que es en aquest art(?) tan *fenómeno* com qualsevolga dels nostres *toreros* en el d'en Cúchares. *Hurra ¡hip, hip!* are va bé. Visca la civilització.

Jo proposo que an aquest negre, per a distingir-lo de la multitud anònima, se li dongui també el títol corresponent als seus mèrits i coneixements, en quin cas entenc que deu batejar-s'el amb un que estiga en justa correspondència a lo moderníssim del seu art i a la avensada ciencia que poseeix en el mateix i que podria esser, per exemple, el de *El 42 dels boxejadors* o un per l'istil.

Nada, nada, que'ns civilitzem que es un gust i, diré més, sobrepassem en civilització a tots els demés paissos del món.

Abans, que *sols* teniem els *toros*, quan una *miss* o una *mademoiselle* sensible s'esgarrifava al veurer les tripes dels caballs a la fresca i ens titllaven de barbres, totseguit els hi retreiem el *boxe* com a vergonya dels paissos llurs; en canvi avui... avui quan ens tirin en cara lo dels *toros* podem contestar-los-hi.—Oh! també tenim *foot-ball* per la tremenda i *boxe* de veres. ¿Que vos penseu? *pitjor* que a París i a Londres i a Nova York.

¡Civilitzats del tot!

BARCINONENSIS.

Orgulls de la pobresa

Un baillet petitó de cara alegre
amb un cabaç a coll molt més gran qu'ell,
camina per avall la carretera llarga
ajupint-se lleuger per collir fems.

El cabaç, ne va omplint poc a poqueta
que tant pesant li sega la sa destre mà,
i en l'esquerra ne porta una paleta
que bruta i tot debaix del sol llueix.

Sa mare, pobre dòna, mig plorosa
s'el mira des de lluny tot mormolant
es petit lo meu fill puix set anys compta
«pró ja es guanya la vida com un home gran».

VICTOR MORA ALSINELLA.

LLETRES A UN AMIC

XXIX

Estimadíssim amic: Actualment estic passant uns moments deliciosos llegint *Retratos de antaño* del P. Lluís Coloma, el mèrit de qual obra tractant-se de qui se tracta es inútil ponderar. Es una narració històrica tan ben documentada, que esgarrifa pensar lo que ha hagut de remoure aquest eximi escriptor per deixar llestos els seus dos volums. Quin fart de regirar arxius per poguer estudiar a fons la figura d'aquella exemplaríssima dama Na María Manuela Pignatelli qui més tart sigué la Duquesa de Villahermosa!

Aquesta ilustre dama, obligada, per l'alta posició del seu marit, qui era Embaixador d'Espanya a París, a viure llargues temporades a la capital francesa, dona ocasió al P. Coloma per descriure-nos algunes de les personalitats i dels fets més remarcables de la època de Lluís XV. No hi ha fulleraca allà, amic! Sempre els documents al cap dels dits! Son pàgines sublimes totes elles rublertes de grans ensenyances!

La virtuosíssima Duquesa de Villahermosa passa per damunt el fanc d'aquell París de la darrera meitat del sigle XVIII sens tacar-se'n les seves albíssimes vestidures. Ella, forçada a con-viure amb aquella societat plena de luxuriositats i intrigues ne surt sense que lo foc de les baixes passions devori la seva ànima nobilíssima. Ni aquella *madame Geoffrin*, aleshores ja vella de setanta anys, qui encare reunia totes les nits a sa taula els artistes i filosops; ni la cega *Marquesa Du Defant*, també vella i libidinosa com aquesta altre; ni *mademoiselle de Lés-pinasse*; ni la meteixa amistançada de Lluís XV, *Du Barry*, lograren capgirar aquell cap ni aquell cor nat solament per fer el bé i escampar caritats a mans vessantes.

Una de les figures també de molt relleu en aquesta obra es el célebre Marqués de Mora, germà de la de Villahermosa, qui es constantment atret a París per la passió arrabaçadora de *mademoiselle Lés-pinasse*, passió que boi malalt com estava, fa empendre-li per darrera vegada el viatge des de Madrit, logrant tan sols arribar a Burdeos, on morí víctima de la tuberculosi que de temps ja el minava, mort quelcom tràgica, en que el P. Coloma ens demostra com dos i tres fan cinc,

BREVIARI

que d'Alembert, el famós coautor de la Enciclopèdia, hi tingué la major responsabilitat.

Oh, quines pàgines, amic! Inclós, hi han certes inèdites d'aquest cèlebre enciclopedista dirigides al Duc de Villahermosa i que han vist la llum per primera volta en aquest llibre sumament preciós.

També s'hi troba en el transcurs de l'obra la figura de *Voltaire*, a qui, en certa ocasió, anaren el Marqués de Mora i el seu cunyat el Duc de Villahermosa a visitar en el seu retiro de Ferney. *Voltaire* els tingué dos dies hostatjats i el segon dia els obsequià amb una representació en el seu propi Teatre de la seva obra *Merope*, desempeyant-hi el paper d'*Egoïste* el famosíssim comediant *L. K. in*, íntim amic de *Voltaire*.

I, encare s'hi troba *Diderot* i també algun altre d'aquells filòsofs promotors de la Revolució.

Els darrers moments de Lluís XV hi son pintats magistralment. Aquell Monarca, baix lo regnat del qual va imperar lo desenfrè de totes les passions humanes, mor amb aquestes paraules a flor de llavis: «Anc que'l Rey no tinga de donar compte més que a Deu de sa conducta, declara que s'arrepenteix d'haver escandalitzat a els seus subdits, i que hauria desitjat viure, tan sols, per sostenir la Religió i fer el bé dels seus pobles.» I, es éll, qui després de fer sortir de *Versailles* en els darrers moments de la seva vida a la seva amistançada *Du Barry*, la qual de totes passades volia impedir-li els Sagraments; es éll, repetesc, qui desohint els precés del seu metge, agenollat damunt el llit al entrar Nostramo i dirigint-se a aquell diu-li:—Quan lo Deu del Cel ve a visitar un miserable com jo, lo menys que pot fer-se es rebre'l amb tot el respecte degut.

I, aquell Rey que governà 59 anys la França època durant la qual esclatàren tots els refinaments sensuals, tal com un càstic destinat a éll, mor de la pigota, la més fastigosa de les enfermetats, i escampant la por del contagi entre els seus febles cortesans, l'emboïcallen rajant pus i sanc amb els seus propis llençols, lo fiquen, més ben dit, lo llenzen d'entre tres caixes de fusta i plòm—no fòs pas còs que traspués—i es tret del palau de *Versailles* a altes hores de la nit, no atrevint-se a passar-lo per dins de París, sinó que per lo Bosc de Bolonia i voltat solament d'uns quants palafraners en sense dol ni per dins ni per fóra, se l'emporten al trot llare en una carroça de caça i a la claror d'unes atxes cap a Sant Dionís...

Amic: quan un hom se troba davant de llibres com el del P. Coloma a un li venen ganes de no ficar mai més la ploma al tinter.

No obstant, en la meva pròxima, ja sabs que soc cançoner, penso parlar-te encare sobres aquesta valiosíssima obra del jesuïta eminent.

Sempre teu devotíssim

FRANCISCO X. VERGÈS

Torelló, Juliol 1915.

CUADRO INTERNACIONAL

L'hora calda, tot foc i ardencia, que irrita els polsos i adormeix el cos amb una laçitut moles-tosa.

Les vies ciutades bullen de gent. Son les deu del mati, quan tothom trasteja amb un inquiet bullici de treball i obligació. Les rambles tenen un aspecte inconfundible, plenes de serentes, marmanyeres, criats, moços de totes menes, que corren, s'empenyen i dialòguen amb un innat frenesí de joventut que's alegria i sumissió a l'hora, entre qualque desvagat que passeja la seva mandra i aburriment, badant esmaperdut, tot escoltant mig somrient la musical cantarella dels modestos venedors ambulants que pregonen insistèntment les seves nimietats i mercancies.

Els trajos vaporosos, de tons elars, que rumbejen algunes passejantes, deixen entreveure la suavitat d'aigunes carns rosades, eburnees; maravella prodigiosa que l'istiu ens brinda irreverent.

Les parades de flors son tot llum i color. Cuadros naturals, ufanosos, de pompa i galanura, que son un perpetuu encant pels ulls que no's cansan venturosos de regalar-se amb una tan gaia magnificencia de vivíssims colors variats; acomplintse'l consorei del esperit amb la diversa flaire que perfuma tota la via, tan suau i amanyagadora que'ls sentits s'ubriagan i extasién delitosament.

En una d'aquestes parades, una francesa jove, rossa, elegante discretament, es gentilment obsequiada per un caballer que l'acompanya, vistosament ceremoniós. Sembla un americà, tan alt, tan gros, amb un traje pur anglés, rígit i afeitat de fresc, i amb uns ulls escritadors que's bellugan inquirint.

La dama, la francesa, tota contenta i xamosa, li somriu amb negligencia i bondat. Se sap adu-lada; i comprent perfectament que tota la man-yagueria i desprendiment d'aquell home conquistat fa una hora, t'è una maligna gosadia voluptuosa que durarà inevitablement lo que duri el goig i satisfacció que's despregui d'aquell anel i exaltament soprat.

I es per xó, qu'ella, astuta i sempiterna pre-visorà, l'amoixa carinyosament prometedora d'uns afalacs i caricies que ha taçat preventivament a un preu convencional.

L'atenció es amb ells. Rambla avall, amb una soperba toia de flors als brasos, tota gentil i a-compaçada, aquella vestal sembla una màgica deesa d'un pleniluni valencià, fugida de l'horta, ben amarada de sol i perfums, i amb una sanitat encesa a cada galta, que facilment faria creure-la una mimosa pubertat d'impecable desfici i correcció.

Una hora mes tard, beu cervesa i riu bojament, davant del mar, amb un italià forsut i morenàs, que li parla dolsament piemontés, i li recorda una aventura a un circ, entre pallaços i domadors.

S'han fet amics; i en el cor del un i en el cor del altre, s'hi entreté una joia dolça, dolça, que els apropa mes fervents i els convulsiona amb una certa melangia que fora amorosa i lleal si fos sincera.

Passa l'hora roenta, comensa la tarde, i ja en el cor de la ciutat la parella s'han oblidat l'un del altre, magníficament aburrits i desenganyats d'unes promeses que no han de complir-se.

Encare mes enlluernament, encare mes vida internacional.

La francesa a la tarde, ballarà amb un espanyol, en un saló de moda i rango; beurrà viski i fumarà coquetament cigarrettes egipcies, desplegant una picardia amanerada que vol esser ingenua i es banal; entre altres fills artificials, amb un poc de sang blava, que aprenen delitosament

FESTA

llengües i mendanereis en els brassos de les coets, ben fidels a la corrupció i amatents a la reiniciència.

Quan es nit, la francesa trevallà; s'impacienta amb el temps que passa a l'oficina, simulant unes caricies voluptuoses que tindrien de fer-li fàstic si no tinguesen el valor d'unes monedes. A altes hores de la nit va la francesa a un bar, on trova al amic francès, que comercieja amb anells i rellotges i junts s'encaminen al descans, fatigats i ullerosos, sens dar-se'l bras i apenes mirar se. Amics de temps, dormen junts, es veuen poc, i s'odi en un xic massa, per assolir un goig i consol que els apropiaria a la felicitat, si no fos que la sola pretensió de sentir-la els fa riure sarcàsticament.

Abans de cloure'ls ulls, la francesa pensa amb aquelles flors que feien semblar-la una imatge, i que han restat oblidades prop del mar... Elles, pomposes, conserven un poc de virtut i gentilesa; i ella, tan mimada, es inexhauste per l'estigma d'un oprobi.

J. VIVES i BORRELL.

Jocs Florals de Sabadell

organitzats per la Joventut Catalanista del Centre Català i patrocinats per la comissió de festetjos de la Festa Major.

CARTELL

I. *Flor Natural*, premi d'honor i cortesia que serà adjudicat a la millor poesia que canti l'Amor. El poeta premiat deurà fer-ne present a la dama de sa elecció, la qual serà proclamada Reina de la Festa.

II.—*Englantina d'or*, ofrena de l'Excm. Ajuntament, a la millor poesia que canti la Patria.

III.—*Viola d'or i argent*, oferta pel Rvnt. Doctor Ramón Godayol, Ecònom de la Parroquia de Sant Feliu, a la millor poesia que canti la Fè.

PREMIS EXTRAORDINARIS

IV.—*Obres completes den Joan Maragall*, ofertes pel Diputat a Corts per aquest districte don Enric Turull i Comadrà, a un treball en vers o en prosa de tema lliure.

V.—*Objecte d'art*, ofert pel Diputat provincial don Ricard Sampere, a un treball en vers o en prosa de tema lliure.

VI.—*Objecte d'art*, ofert pel Diputat provincial don Joan Sala Busquets, al millor treball en vers o en prosa de tema lliure.

VII.—*Historia de Catalunya, den Bofarull*, edició catalana de luxe, que ofereix el Centre Català a una poesia de tema lliure.

VIII.—*Cent pessetes*, que ofereix el «Círculo Sabadellés» a la millor poesia el tema de la qual deurà ésser d'homenatge a l'eminent patrie en Joan Sallarés i Pla.

IX.—*Cinquanta pessetes*, ofertes per la Academia Catòlica, a la millor *Monografia històrica de la Serra de Sant Iscle*, des dels temps primitius fins a nostres dies, relacionada amb la troballa de la Verge Santíssima de la Salut i amb les excavacions que actualment s'hi practiquen.

X.—*Objecte d'art*, oferts pel Gremi de Fabricants a la millor poesia de tema lliure.

XI.—*Objecte d'art*, ofert pel Centre Excursionista al millor treball en prosa o en vers de tema lliure.

XII.—*Objecte d'art*, que ofereix el Círcol Republicà Federal a la millor poesia de tema lliure.

XIII.—*Cent pessetes*, ofertes per la societat La Gremial al millor treball exortant a la protecció del comerç local.

ADVERTIMENTS

1.er Els treballs seràn originals i anònims i deuràn anar acompanyats d'un sobre clos amb el títol i lema de la composició i a dins el nom i l'adreça de l'autor. Si algú dels treballs premiats faltés a qualsevol de les condicions indicades, l'autor no tindrà dret al premi, com tampoc li tindrà en el cas de que la plica contingui un pseudònim o sols les inicials del nom.

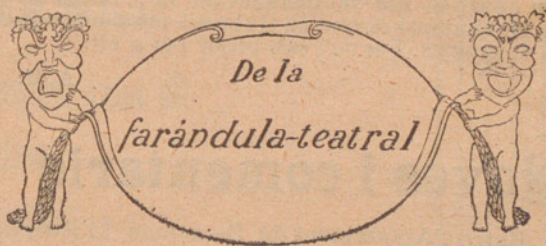
2.^{on} No es concedirà accésits.

3.er Les composicions deuen enviar-se a nom del Secretari del Jurat i al domicili del Centre Català, per tot el dia 25 de Juliol vinent.

4.^{rt} L'acte de la solemne repartició de premis se verificarà en un dels dies de la Festa Major d'aquesta ciutat, que's celebrarà a primers d'Agost vinent, publicant amb la deguda anticipació la llista de composicions rebudes, el veredict del Jurat i el dia i hora en que tindrà lloc la festa.

5.^{nt} En el cas de rebre la ofrena d'altres premis, es publicarà oportunament un cartell suplementari.

Formen el Jurat: Don Joaquim Ruyra, *President*; don Manel Folch i Terras, don Alexandre Plana, don Manel Ribot i Serra, *Vocals*, i don Pere Martí Peydro, *Secretari*.

El Teatre Català a Barcelona

TEATRE ROMEA.—*L'Estudiant insòlit* (estrena), Divi Pañella.

No som reventadors per sistema. Sempre en les nostres cròniques teatrals i sobre tot en les que'ns havem ocupat d'estrenes ens ha guiat certa benevolença vers els autors i amb més motiu quan s'ha tractat dels que comensen. Però totes les cròniques tenen un límit i aquesta vegada deuant del drama del *camperol* senyor Divi Pañella ens veiem obligats a parlar amb més cruesa. La inmodestia del autor ens hi obliga i diem inmodestia an aquesta propaganda *insòlita* amb retrats del *poeta camperol* fent bis amb el del senyor Santacana que tampoc comprenem el perquè, s'hagut d'aplicar d'una manera tan *insòlita* la patent de *primer actor i director artístic* de la companyia quan en el nostre criteri es l'actor més fluix dels que prengueren part en la representació.

Ens dol tenir que parlar aixís, però com que es tracta de la dignitat del teatre de la terra, tots els que la estimem tenim el deure de defensar-la.

L'Estudiant insòlit es un drama senzillament dolent. El diàlec ademés de no ser gens literari, està plé de conceptes grollers que son un atentat a les bones formes, però tot això no va ésser obstacle per a que la mitja dotzena d'espectadors aplaudissin fins a fer sortir al poeta *camperol*.

I no varem sentir-nos lo suficient heroes per arribar a les representacions de *Cançons de Primavera* i *Terres Feudals* ambdues *camperoles* amb tot i ser la última escrita en versos *anarquics* segons deien els programes que repartier i de quins n'extreiem un fragment del *Somni d'Emma*.

Era una hermosa nit
quieta i estrellada;

i la lluna brillava
i tot era adormit.
Jo m'estava al finestral;
recolzada, i sorpresa
de sentir la dolcesa
d'una gran cosa idilial.

El senyor Divi Pañella amb les seves obres i el senyor Santacana amb el seu art, podran assolir molts èxits a Gratallops o a Vacarises, però a Barcelona es necessari presentar-se menys *insòlita*ment.

I per acabar direm unes paraules d'un espectador que semblava molt indignat però que després va semblar pendrer-s'ho en broma:
— Un pare nostre pels que van errats.

MANELIC.

**

La nostra ex actriu Margarita Xirgu, es potser tan insòlita com l'estudiant que fa en Santacana. Demostració: el cartell del seu benefici. *La dona nua* (estrena) i per peça l'acte primer de *Maria Rosa*. Mai la Xirgu ha arribat a tan ni el teatre català a menys... Ni el gran Guimerà, que al cim de la seva glòria ha de servir de fi de festa a la descastada comedianta. Mes ella s'haurà dit: «Per que no malparlin farem un actet de català», com aquell qui dona cinc céntims a un mendicant per l'amor de Deu. Així ens tracten aquestos qu'hem fet nosaltres i... per culpa nostra. Que de no ser aixís, el públic barceloní ja sab qual es el seu deure el dia del benefici de la primera actriu de Novitats, si es que en Guimerà passi per aquesta vergonya. I si no'l sab pitjor per a ell.

A. C.

Noves i comentaris

Entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Hospital de la Santa Creu s'han iniciat gestions per a la venda del Teatre Principal propietat del Hospital a l'Ajuntament.

Caldrà que, si això es porta a cap, l'Ajuntament el destini exclusivament per a representacions de Teatre Català, si aixís fos s'hauria lograt lo que fa tants anys es desig de tothom; tenir un edifici per a el nostre teatre.

Sabem que la Junta del *Foment del Teatre Català*, treballa i treballarà per a assolir aquest objecte i es necessari que dita entitat no's trobi sola en la campanya empresa per a aquest fi.

Totes les demès entitats de caracter catalanista, premsa i sobretot el públic en general, ha de col·laborar en l'obra meritoria del *Foment del Teatre Català* en prò del major esplendor de la escena catalana.

Cal que tothom estigui alerta per lo que pugadesdevenir.

Hem rebut el primer número del setmanari catalanista *La Nació* que lluita sota la bandera de l'Unió. Consta d'un text valios, pulcre i abundant firmat per reconegudes personalitats d'aquell partit.

Ha nasent robust i ple de saó, i es de creurer que tindrà una vida llarga i esplèndida.

Ha arribat fins a nosaltres la afalagadora noticia de que els companys que fundaren temps passat el «Grop Artístic Estudi» i que's separaren d'aquest, perquè prenia unes certes orientacions que no eren les que volgueren donar-li en un principi sos fundadors, estan trevallan apassionadament per a organitzar una Agrupació que's nomenarà «Arts».

Dita agrupació donarà acullida a tota mena de manifestació artística, (pintura, escultura, literatura, música, etc., etc.) i dins d'ella s'organit-

zaràn grans certamens literaris i esplèndides exposicions de pintures i escultures...

Entre els organitzadors servem en la memoria els noms: Antoni Aneus, Ernest Enguin, Francisco Flor.

No cal dir com desitjem que s'avenci l'ideia i un colp aquesta sigui tornada en acció força prosperitat.

Preguem als corresponsals i suscriptors quines suscripcions siguin vensudes fassin la mercé de remetre fondos.

Aixís mateix ho agraiem als darrerament suscrits que encare no ns han remés l'import del trimestre.

Lluís Callol remedi de les Débiles

En aquest número repartim el primer plec en forma encuadernable del volum dels nostres Jocs Florals.

En el «Centre Catalanista» d'aquesta vila és celebrarà el dia 25 d'aquest mes una extraordinaria funció de teatre pels aficionats d'aquesta Societat, representant-se el drama en 3 actes *Tal faràs tal trobaràs* i la pessa en un acte *A pel i a repel*.

Dies passats va ésser inaugurat el nou establiment de llibreria, estamperia i impremta, que la casa editorial dels nostres particulars amics senyors Perelló i Vergés han montat amb tota esplèndidesa al carrer de Pelai, núm. 20.

El més refinat bon gust ha presidit al montatge de totes les seccions de la casa, junt amb una completa comoditat i solidesa, lo que farà que'ls nostres bons amics puguin desenvolupar més amplemment i amb tota perfecció els seus treballs editorials ja de tan temps acreditats.

A n'aquesta casa, quina principal especialitat també és la de dedicar-se al material d'ensenyansa, molt aviat els amants de la bona literatura tindrem d'agrair-li la publicació d'unes bellíssimes obres de difusió i cultura sobre la vida d'hommes célebres, presentades amb tota cura i refinament.

Acceptin la nostra sincera enhorabona els amics Perelló i Vergés.

CORRESPONDENCIA

Lluís Aymà. Conforme en tot.—Josep Casas. Ha sigut recomanat lo que vostè ens fa notar; dispensi al que fa les faixes que, com vostè pot suposar, no es cap literat. Mercé de l'altre.—J. Esteve Gili. Mercé.—Pere Queraltó Tolosa. En cartera.—Antón Montfort. No'l podem complaure.—Josep Raduà Maymó. Els havem enviat a n'el seu temps. La composició es bastant defectuosa.—Josep Font Sans. En vostre s'hi endevinen condicions, provi de fer que'con més curt i tal vegada el podrem complaure.—Daniel F. Carreras. Moltes mercés. Havem trasmes la seva pregunta al encarregat de la compaginació. Per lo altre no'l podem complaure i ho sentim.—Joan Antic Pogué. Francisco X. Camps. No's podem servir.—J. Monjo Millàs. Té la poesia que'ns envia un caracter massa intim.—August M. Argimón. En cartera.—Lluís Pugés. Les «Postals» no van.—Miquel Saperas Auví. En cartera.—Ramón Gavaldà. Acceptada.—Salvador Socías i Fornell. Seguí trobant dura la composició, no obstant anirà.—Aleix Boix. En cartera. — Queden lletres per a contestar.

Redacció i Administració: Carrer del Carril, núm. 1

Imp., Alfons I d' Aragó, 39. — MOLINS DE REI